

بر خورده عاطفی

ایجاد فضای عاطفی میان معلم و دانش آموز در فضای مدرسه بسیار اهمیت دارد. گاهی دیده می شود که معلم در روز امتحان و قبل از آن اشکالات دانش آموزان را پاسخ نمی دهد و دلیل او این است که دانش آموز باید قبلاً مراجعه می کرد و الان نزدیک امتحان است و اگر برایش توضیح بدهم بیشتر قاطی می کند. اما در واقع باید باور داشت که یکی از بهترین زمان های یادگیری برای دانش آموزان، نزدیک ترین زمان به شروع امتحان است. شاید تجربه شخصی هر یک از ما نیز این حرف را تصدیق کند.

هدف از امتحان

هدف از برگزاری هر امتحان را برای خویش مشخص کنید. گاهی اوقات از امتحان به عنوان نوعی جریمه و در واقع حربه ای برای مجازات دانش آموزانی که مطالعه کافی نداشته اند استفاده می کنیم. این نوع امتحانات غالباً نتایج مطلوبی به همراه ندارند. پس باید بدانیم هدف اصلی از برگزاری جلسه امتحان، ارزیابی دانسته ها و آموخته های دانش آموزان است نه مجازات آن ها.

طرح سؤال

کیفیت ورقه امتحانی و نوع سؤالات در میزان موفقیت دانش آموزان تأثیر فراوانی دارد، از جمله:

- ✓ میان تعداد سؤالات و زمان پاسخگویی به آن ها تناسب موجود باشد؛
- ✓ از طرح سؤالات مبهم و دوپهلوی پرهیز گردد؛
- ✓ سؤالات چند مرحله ای باشد، مثلاً به صورت های الف، ب و پ (به ویژه در دوره دبستان)؛
- ✓ روند ساده به دشوار بودن سؤالات مورد توجه قرار گیرد؛

اما گاهی توجه بیش از حد به این قبیل مسائل باعث می شود فراموش کنیم خودمان، به عنوان معلم، یکی از رؤس مثلث عوامل مؤثر در موفقیت دانش آموزان در امتحانات هستیم: در این نوشتار که برداشتی آزاد از نظرات و تجربه های خود و برخی معلمان با تجربه است، قصد دارم نکته هایی را با همکارانی در میان بگذارم که می خواهند بهترین جلسه ارزشیابی و امتحان را برای دانش آموزانشان برگزار کنند:

رقابت ناسالم

ایجاد رقابت های ناسالم و تأکید بیش از اندازه بر نمره به جای توجه به توانایی های فردی هر دانش آموز باعث می شود برداشتی غیرمنطقی از امتحان در ذهن وی به وجود بیاید. در این حالت، اگر دانش آموز در امتحان به نتیجه مطلوب نرسد، اعتماد به نفس خود را از دست می دهد و باور می کند که همیشه بازنده است. در نتیجه روحیه تلاش برای جبران اشتباهات را از دست می دهد.

معمولاً در ایام امتحانات و ارزشیابی ها توصیه های فراوانی از طرف ما معلمان به دانش آموزان و بعضاً اولیای ایشان می شود که اکثراً به صورت کلیشه ای و بر پایه مضامینی از این قبیل است:

توجه به تغذیه مناسب (صبحانه مقوی، ناهار سالم، شام سبک، نوع مواد مصرفی و...)

توجه به کمیت و کیفیت خواب (خواب کامل شبانه، تعیین ساعت مقرر برای خواب، استراحت کوتاه پس از ناهار حدود نیم ساعت و...)

توجه به آرامش روانی محیط (پرهیز از شرکت در مهمانی های طولانی و غیرضروری، نور و دمای مناسب و...)

توجه به برنامه ریزی (زمان بندی های منطقی و منظم برای مطالعه، توجه به زمان استراحت در حد معقول، تنوع در انتخاب مباحث و...)

امتحانات نزدیک است!

نجمه شکوهی نیا

اعلام نتیجه

نتایج آزمون را هرچه سریع‌تر به اطلاع دانش‌آموز برسانید. ذهن دانش‌آموزان حداکثر تا یک روز پس از امتحان نسبت به سؤالات کاملاً آگاه است. آنان در این زمان بسیار علاقه دارند اشکالات خود را بدانند و برای رفع آن‌ها اقدام کنند، اما پس از آن کم‌کم این انگیزه کم‌رنگ می‌شود. پس با ارائه هرچه سریع‌تر نتایج، به افزایش قدرت یادگیری در دانش‌آموزان کمک کنیم.

می‌توان در ارزشیابی مهارتی بیش از پنج سؤال ارائه داد. اما باید دقت داشت که در این نوع ارزشیابی‌ها میزان مهارت دانش‌آموز در پاسخ به سؤالات یک مبحث مورد نظر است، در حالی که در ارزشیابی‌های پایانی و جامع، معمولاً حیطه دانشی اهداف را ارزیابی می‌کنیم.

فضا و زمان

- توجه به نور و دمای مناسب محیط کلاس و همچنین ساعت تعیین شده برای امتحان نیز اهمیت دارد. معمولاً زنگ اول صبح برای امتحان مناسب نیست، زیرا هنوز انرژی موجود در صبحانه به‌طور کامل آزاد نگردیده است و ذهن دانش‌آموز بازدهی کافی را ندارد. تجربه نشان داده است که بهترین زمان برای آزمون، زنگ دوم یا حداکثر زنگ سوم است.

حفظ آرامش جلسه

همه باید از رفت و آمدهای بیش از حد و رژه رفتن میان صندلی‌های دانش‌آموزان پرهیز کنند. برخی از معلمان احساس می‌کنند منظور از نظارت بر حسن اجرای جلسه امتحان، یعنی رژه رفتن از ابتدا تا انتهای زمان امتحان، در حالی که گاهی لازم است در گوشه‌ای آرام بایستیم و در مواقع ضروری قدم بزنیم.

✓ انتخابی بودن سؤالات (مثلاً تنها به یکی از سه سؤال زیر پاسخ دهید).

تمرین با امتحان؟

میان ورقه امتحانی و ورقه تمرینی در کلاس، از نظر چگونگی طرح سؤال، تفاوت قائل شوید. در ورقه تمرینی ممکن است چندین نمونه تمرین از یک موضوع داده شود، ولی در اوراق امتحانی، به‌ویژه ارزشیابی‌های جامع و پایانی، با توجه به اینکه چندین هدف آموزشی (براساس اهداف بودجه‌بندی آموزشی) در نظر گرفته می‌شود، لذا کافی است متناسب با هر هدف تنها یک سؤال مطرح شود. ناگفته نماند که گاهی در ارزشیابی‌های مهارتی باید از یک مفهوم چندین بار سؤال طرح شود زیرا در این نوع ارزشیابی‌ها، تنها یک هدف آموزشی بررسی می‌شود. برای مثال پس از آموزش جمع مکسر در درس هشتم فارسی پایه پنجم دبستان، می‌توان بیش از ۱۰ کلمه را در یک ورقه ارزشیابی مهارتی ارائه داد یا پس از تدریس ضرب‌های چندرقمی در درس ریاضی پایه چهارم دبستان

